

Žádám všechny rodiče o důslednost při kontrole hlav svých dětí, pedagogické pracovníky o důslednost v informování rodičů o spolupráci při řešení tohoto nikdy nekončícího boje se vší dětskou.

Pokyn MŠMT ČR

Jak postupovat ve škole?

V případě výskytu pedikulózy (ale i u jiných infekčních onemocnění) ve škole je naprosto nezbytná spolupráce s rodiči (zákonnými zástupci) všech dětí. Učitelé sami nemohou dětem hlavy plošně kontrolovat, aby nerozšířili pedikulózu na další děti, ale mají informovat co nejdříve po zjištění nákazy jak rodiče daného dítěte, tak rodiče ostatních žáků.

Zbavit děti vší je povinnost rodičů, nikoliv školy a jejich pedagogických pracovníků. Při hromadném výskytu vší by měl být neprodleně informován místně příslušný orgán ochrany veřejného zdraví – krajská hygienická stanice.

Pokud zákonný zástupce žáka nespolupracuje se školou, může jej ředitel školy, vyzvat, aby se osobně zúčastnil projednání závažných otázek týkajících se vzdělávání žáka (§22 odst. 3 písm. b) školského zákona) – této výzvě je zákonný zástupce žáka povinen vyhovět.

V případě žáků, které rodiče posílají opakovaně do kolektivu neodvšivené, lze doporučit, aby o této skutečnosti byl informován příslušný orgán sociální péče.

Žák má samozřejmě právo na vzdělávání podle školského zákona (§21 odst. 1 písm. a), ale zároveň je povinen dodržovat školní řád a předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byl žák seznámen. Škola není oprávněna stanovit, ke kterému konkrétnímu lékaři má být dítě posláno (zákonný zástupce dítěte má právo zvolit lékaře dle svého výběru).

Informace KHS

Současná situace je důsledkem vzniku odolnosti vší na účinné látky v dříve používaných léčivých přípravcích. Zvýšená poptávka po „alternativním“ odvšivování způsobila, že se v lékárnách prodávají proti vším nejrůznější přípravky, z nichž mnohé mají nedostatečnou až pochybnou účinnost. Rodičům se často nepodaří vší zcela vyhubit a tím dochází k opakovanému a zvýšenému šíření vší v dětských kolektivech. Studie ukazují, že v ČR cca 5-20% dětí ve školkách a na prvním stupni základních škol má ve vlasech známky po výskytu vší. Tento výskyt není nijak dramatický a zhruba odpovídá výskytu v západních zemích Evropy.

Doporučení pro předškolní a školní zařízení

Z právního hlediska je zavšivení považováno za infekční onemocnění „pediculosis“, u kterého hrozí šíření v dětském kolektivu. Z důvodu ochrany zdraví dětí v kolektivu by školky a školy neměly zařazovat zavšivené děti do dětského kolektivu. Ovšem diagnostikovat infekční onemocnění mohou u dětí pouze lékaři popř. rodiče, nikoli učitelé či vychovatelé.

Proto je nutné apelovat na rodiče, aby při každém zaznamenaném výskytu živých vší u svých dětí vždy informovali školu popř. školku, aby mohli být o výskytu vší v kolektivu informováni rodiče ostatních dětí v riziku. Jinak zde hrozí opětovný přenos vší na jejich odlišované dítě z dětí, jejichž rodiče o aktuálním výskytu vší v kolektivu nevěděli. Zároveň by rodiče neměli dítě s výskytem dospělých živých vší posílat do dětského kolektivu. Odstranění dospělých vší z vlasů dítěte je však možno zajistit během několika minut, takže izolace dětí nebývá v praxi nutná. Učitelé a vychovatelé musí spoléhat na svědomitost a odpovědnost rodičů. V případě oznámeného nebo hrozícího výskytu vší v kolektivu dětí, by školka nebo škola měla o tomto nebezpečí rodiče písemně informovat (toto paní učitelky opakovaně dělají) a **požadovat po rodičích podepsané čestné prohlášení, že svému dítěti prohlédli hlavu dle pokynů a posílají dítě do kolektivu dětí školy (školky) bez vší** (je vyžadováno).

Doporučení pro rodiče

Dle znění § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je rodič povinen pečovat o zdraví dítěte. Je tedy i povinen sledovat výskyt vší a při zaznamenaném výskytu vší je rovněž povinen zajistit léčbu tj. odlišvení dítěte. K odlišvení může použít pouze k tomu účelu určené přípravky či prostředky a postupovat podle jejich návodu k použití. Přípravky určené k hubení vší je možno aplikovat na dítě pouze při zjištěném výskytu živých vší ve vlasech. Preventivně je možno proti vším aplikovat pouze repelentní přípravky proti vším. Před jejich aplikací není třeba ověřovat, zda je dítě zavšivené, ale i repelentní přípravky by se měly aplikovat pouze v odůvodněných případech, např. při zaznamenaném aktuálním výskytu vší v dětském kolektivu, u kamarádů, sourozenců, při kolektivních akcích dětí apod. Repelentní přípravky se vždy aplikují až po umytí vlasů, protože po umytí vlasů účinek všech v současnosti používaných přípravků mizí.

Zavšivení dítěte lze prokázat nebo vyloučit pouze vyčesáváním vší pomocí speciálního hřebínku tzv. „všiváčku“ (běžně k dostání v drogeriích a zdravotnických potřebách). Vyčesávání vší je vhodné provádět nad světlou podložkou, popř. nad umyvadlem či vanou, na které jsou vyčesané vší dobře viditelné. Pravidelné vyčesávání vlasů všiváčky je hlavní a účinná prevence před šířením vší. Opakovaným vyčesáváním vší všiváčkou lze již během několika vyčesávání docílit úplného vymizení vší i bez aplikace odlišvovacích přípravků. Vyčesávání vší je nutné provádět od kořínků vlasů minimálně 5 minut postupně z celého povrchu vlasaté části hlavy alespoň každý třetí den. Vší se musí vyčesávat, dokud se vyskytují,

minimálně však ještě dva týdny po nálezů poslední dospělé vši. U některých typů delších vlasů je však vyčesání všech vši technicky neproveditelné. Rovněž ostříhání vlasů na méně než 0,8 cm je osvědčená metoda jak zamezit výskytu vši. Obecně platí, že po každém řádném použití jakéhokoliv přípravku proti vším nebo po důkladném vyčesání vši „všiváčkem“, je možno považovat dítě za neinfekční a zařadit ho do dětského kolektivu.

Problematika odlišivování dětí

Moderní přípravky proti vším obsahují účinné látky, které z důvodu ochrany zdraví dětí již nepronikají do tkání, a proto nepůsobí na zárodky vši ukryté v hnidách. Ošetření všemi přípravky je proto většinou nutné opakovat, aby se usmrtily i vši vylíhlé z hnid, které přežily první ošetření. Nové vši se z nakladených hnid líhnou do devíti dnů, proto se musí provádět minimálně ještě druhé odlišivování kolem desátého dne po prvním ošetření. Několik dnů po druhém odlišivování je dále nutné provést kontrolu účinnosti odlišivování vyčesáváním vši všiváčkem. Pokud při této kontrole budou vyčesány živé vši, je třeba zkontrolovat, zda bylo postupováno přesně podle návodu použitého přípravku a pokud ano, je nutné aplikovat jiný odlišivovací přípravek dle návodu nebo s dítětem navštívit lékaře.

Výskyt hnid ve vlasech

Přípravek, který by usmrcoval či odstraňoval hnidy (vajíčka vši přilepená k vlasům) neexistuje. Hnidy z vlasů nedokáže odstranit žádný přípravek ani hřeben. Hnidy samičky vši přilepují jednotlivě ke kořínkům vlasů. Poté se hnidy vzdalují od pokožky hlavy cca 0,5 mm za den (podle toho jak rychle vlas roste). Hnidy vzdálené od pokožky hlavy více než 5 mm jsou tedy již prázdné nebo mrtvé. Tyto hnidy dále postupně odrůstají s vlasem, dokud nejsou odštířeny spolu s částí vlasu, na které jsou nalepeny. V závislosti na délce vlasů mohou hnidy po odlišivování odrůstat s vlasy až několik měsíců. Přetrvávající výskyt odrůstajících hnid u dětí nelze považovat za opakované zavšivení. Jedná se pouze o estetickou vadu a není možno na hnidy jakkoliv upozorňovat či požadovat jejich odstranění z vlasů. Jediný způsob jak odstranit hnidy z vlasů je stahovat je po vlasu jednotlivě nehty či vlasy s hnidami vystříhat.

